

האם ריגול הוא פעילות ציונית?

מאת אסתר פולארד

משרד הקליטה קבע באחרונה כי "ספק" אם ריגול נחשב פעילות ציונית. אמירה זו נכללה בפסיקה שניתנה באחרונה, ובה נדחתה בקשתו של בעלי, יהונתן פולארד, להכיר בו כאסיר ציון. המשרד כתב: "החוק קובע שאסיר ציון הוא אדם אשר ביצע פעילויות ציוניות, וספק אם ריגול נחשב פעילות כזו".

הודעה זו מגלה בורות מחפירה בתולדות עם ישראל. כל מי שיש לו ידע מזערי בהיסטוריה של מדינת ישראל יודע שריגול היה גורם חיוני לקיום המדינה ולהגנתה. למעשה, אם ריגול איננו פעילות ציונית, איך עלינו להתייחס לכל סוכני המודיעין של ישראל במשך כל הדורות?

למשל, מה דינם של הסוכנים שמסרו נפשם למען המדינה היהודית? האם היה "ספק" כי מעשיהם היו פעילויות ציוניות? אנו זוכרים את אלי כהן, משה מרזוק ושמואל עזר. כולם היו מרגלים שנתפסו ונתלו בגלל פעולות הריגול שלהם למען ישראל.

אלי כהן, המכונה "האיש שלנו בדמשק", נתפס ונתלה בידי הסורים. כהן סיפק כמות אדירה של מודיעין רב-ערך לצה"ל במשך שלוש שנים. כיבוש רמת הגולן בשנת 1967 תוך יומיים בלבד התאפשר במידה רבה הודות לידעו של אלי כהן סיפק. כפי שאמר ראש אמ"ן, מאיר עמית: "אלי הצליח מעבר ליכולות של רוב האנשים".

מרזוק ועזר היו אזרחים מצריים יהודיים אשר גויסו על ידי המוסד. הם היו חלק מרשת ריגול של לבון בשנות החמישים. מרזוק ועזר נתפסו, נשפטו למוות באשמת ריגול, ונתלו בידי המצרים.

ומה לגבי מרסל ניניו, ויקטור לוי, רוברט דאסה ומאיר מיוחס? גם הם היו חברי קבוצת לבון יחד עם מרזוק ועזר. ניניו, לוי, דאסה ומיוחס סבלו קשות בכלא המצרי ועונו לעתים קרובות בשל פעילות הריגול שלהם למען ישראל. הם הופקרו על ידי ישראל ונשארו בכלא יותר מעשר שנים. שחרורם התאפשר רק הודות לגבורתם של טייסים ישראלים שנפלו בשבי במלחמת ששת הימים. ישראל ניהלה משא ומתן לשחרורם, והתכוונה להשאיר את מרגלי לבון בכלא, אך הטייסים סרבו לעזוב בלעדם. האם גם סוכנים נבגדים אלה ופעילותם מוטלים בספק? האם הם היו גיבורים ציוניים, או, לפי ההגיון העכשווי של ממשלת ישראל, יש להתייחס אליהם כאל סתם פושעים?

ומה לגבי אנשי ניל"י שפעלו לפני קום המדינה? מנהיג ניל"י, אהרן אהרונוסון, ואחותו שרה, סיפקו ידיעות חיוניות לבריטים, למען הישוב היהודי הצעיר. שרה נתפסה בידי הטורקים ועונתה במשך ארבעה ימים בנסיון לדלות ממנה מידע. ביום הרביעי ירתה שרה בעצמה כדי להבטיח כי לא תגלה סודות. חבריה לניל"י, לישנסקי ובלקינד, נתפסו גם הם, נכלאו בדמשק ונדונו למוות.

ומה עם וולפגנג לויץ, "העין של תל אביב בקהיר"? שם הצופן שלו היה שמפניה. לויץ התחזה במצרים לקצין גרמני לשעבר, והעביר מידע חיוני לישראל. הוא זכה בהכרה בתרומתו העצומה לבטחון ישראל לפני מלחמת ששת הימים, והיתה לו אף התושיה להערים על חוקריו שלא הצליחו לגלות את זהותו האמיתית כמרגל ישראלי ואזרח ישראלי.

ומה בקשר לכלב בן-יפונה, יהושע בן נון והמרגלים — המרגלים הראשונים של עם ישראל? האם גם הם היו בסך הכל מסתננים ופושעים? האם ממשלת ישראל תשמין גם אותם ותטיל ספק באופי הציוני של פעילותם?

האם ממשלת ישראל מטילה ספק גם בפעולות הריגול של המוסד? ומה לגבי פעולות מודיעין של משרד הבטחון? האם בעיני ממשלת ישראל ריגול צבאי ישראלי הוא פעילות ציונית? האם יתייחסו למי שסיכנו את חייהם למען מדינת ישראל באותו בוז, כציוד מתכלה, כפי שישראל התייחס לאלפרד פראונקנט?

פראונקנט, מהנדס שוויצרי יהודי, גנב בסוף שנות הששים את התכניות והמפרטים לציוד עיבוד שבבי המדויק ששימש ליצור מטוס הקרב מיראז', ומסר אותם לישראל. המדינה השתמשה בתעוד זה כדי לבנות את מטוס הקרב כפיר. כאשר פראונקנט נתפס, ישראל התכחשה לו והפקירה אותו לגורלו. השופט השוויצרי ששפט אותו בשנת 1971 הזדעזע כל כך מיחסה של ישראל כלפי פראונקנט, שהמתיק את עונשו כמעשה חסד.

ממשלת ישראל לא הזמינה את פראונקנט לטקס הסרת הלוט ממטוס הכפיר, שהתקיים לאחר שחרורו מהכלא. טייסים ישראליים אחדים ריחמו על פראונקנט שנשאר חסר אמצעים לאחר מאסרו, ארגנו מגבית ושלחו לו כרטיס טיסה כדי שיוכל להיות נוכח בטקס. פראונקנט הגיע, אבל לא הורשה לצפות בטקס מבימת הכבוד. כאשר פקידים ישראליים בכירים גילו אותו, ביקשו ממנו לעזוב את המקום. אנשי בטחון ליוו אותו החוצה.

כעבור שנים, כאשר יהונתן פולארד נעצר, אלמנתו של פראונקנט כתבה לו מכתב והזהירה אותו מהבוגדות הצפויה לו מצד ממשלת ישראל. כמה שהיא צדקה!

יהונתן פולארד עבד עבור לק"מ במסגרת משרד הבטחון של ישראל. המידע שסיפק לישראל הציל מאות אלפי יהודים. המבצע שעסק בו חשף את האופי האמיתי של היחסים המיוחדים בין ארה"ב לישראל. העונש הבלתי סביר והתנאים הקשים שלו בכלא מעידים עד עצם היום הזה על היחסים הבלתי שווים בין שתי המדינות.

בנסיון לקבור את האמת לגבי הדו-פרצופיות האמריקנית והמלחמה המתמשכת שלה מאחורי הקלעים נגד מדינת ישראל, ממשלת ישראל בגדה בפולארד, הסוכן שלה, הפקירה אותו, ואף השתתפה בהאשמתו. עד היום ישראל ממשיכה לחבל במאמציו של יהונתן ואינה עושה מאומה לשחרורו. היא גם לא מוכנה להכיר בו באופן סמלי כאסיר ציון. ישראל ניסתה לסרב להעניק לו אזרחות, אך הוא ניצח בבית המשפט. ישראל גם ניסתה להתכחש אליו כסוכן שלה, אך גם כאן יהונתן ניצח בבית המשפט. בלי ספק הוא ינצח גם בסיבוב הבא במאבקו להשיג מעמד של אסיר ציון.

רק במקרה של פולארד יש לממשלת ישראל חוצפה להודיע בפומבי כי היא "מטילה ספק אם ניתן להתייחס לריגול כאל פעילות ציונית". בכך ישראל מזלזלת למעשה בתרומתם ובהקרבתם של הגיבורים שהעניקו למדינה מידע רב-ערך באמצעות הריגול שלהם. יהונתן הוא ממשיכם של גיבורים כמו אלי כהן, וולפגנג לויץ ואלפרד פראונקנט. להצהיר, אפילו בעקיפין, כי המעשים של גיבורים אלה לא היו "ציוניים", זה עלבון לחיים וחילול זכר המתים.

ישראל חייבת תודה לכל מי שמסכן את חייו למען המדינה. בראש הרשימה עומד בעלי, יהונתן פולארד.